INTERNET ZAVISNOST KOD STUDENATA ZDRAVSTVENE NEGE

INTERNET ADDICTION IN A STUDENT OF NURSING

Kuljić Miljana¹, Kulić Veselinka¹, Kulić Ljiljana², Mijović Biljana¹, Živanović Srđan³

¹Univerzitet u Istočnom Sarajevu, Medicinski fakultet Foča, Republika Srpska, Bosna i Hercegovina

² Medicinski fakultet Priština sa sedištem u Kosovskoj Mitrovici, Univerzitet u Prištini-Kosovskoj Mitrovici

³Srednjoškolski centar Foča, Republika Srpska, Bosna i Hercegovina

APSTRAKT

UVOD: Zavisnost od interneta je tema o kojoj se dosta raspravlja u naučnim krugovima i medijima. Studenti provode mnogo vremena u aktivnostima vezanim za sadržaje na internetu, zanemaruju uobičajene aktivnosti poput druženja, poslovnih obaveza, učenja, kućnih poslova itd, i imaju poteškoće da prekinu internet aktivnosti, čak i kad sami prepoznaju da je vreme za to.

CILJ: Cilj rada bio je istražiti internet zavisnosti kod studenata Zdravstvene nege, Medicinskog fakulteta Foča.

MATERIJAL I METODE: Istraživanje je sprovedeno na Medicinskom fakultetu u Foči u periodu od 07.11. do 09.11.2016. godine sa studentima Zdravstvene nege. Izabrani dizajn studije je studija preseka. Istraživanje je obuhvatilo 60 studenata, prve, druge i treće godine studija koji su u danima sprovođenja studije bili prisutni na nastavi i dobrovoljno pristali da učestvuju u istraživanju.

REZULTATI: U istraživanju je učestvovalo 60 ispitanika od kojih je 21 muškarac (35 %) i 39 žena (65%), uzrasta od 18 do 24 godine. Svi naši ispitanici su korisnici Interneta. Najveći procenat ispitanika (66,7%) internet koristi od 2 do 4 sata. Najveći broj ispitanika prvi put pristupio je internetu sa 13 godina (21,7%). Najviše ispitanika koristi Facebook kao društvenu mrežu 56 (93,3%), dok je najmanje korisnika Twitera. **ZAKLJUČAK:** Svi naši ispitanici korisnici Interneta, a najveći procenat ispitanika (66,7%) Internet koristi od 2 do 4 sata. Najveći broj ispitanika prvi put pristupio je internetu sa 13 godina (21,7%).

KLJUČNE REČI: Internet, zavisnost, studenti, Zdravstvena nega, Foča.

ABSTRACT

INTRODUCTION: Internet addiction is a topic that is widely debated in scientific circles and the media. Students spend a lot of time in content-related activities online, neglecting common activities such as socializing, business obligations, learning, home affairs, etc., and have difficulty interrupting internet activities, even when they themselves recognize it is time for it.

AIM: The aim of this research was to investigate Internet addiction among students of the Medical Care, Faculty of Medicine in Foča.

MATERIAL AND METHODS: The research was conducted at the Medical Faculty in Foča in the period from 07.11. until 09.11.2016. year with health care students. The selected study design is a cross section study. The study covered 60 students, the first, second and third year of studies that were present on the days of the study and volunteered to participate in the research.

RESULTS: The survey involved 60 respondents, of whom 21 are men (35%) and 39 women (65%), ages 18 to 24 years old. All of our respondents are Internet users. The largest percentage of respondents (66.7%) use the internet for 2 to 4 hours. The largest number of respondents first accessed the Internet at the age of 13 (21.7%). Most respondents use Facebook as a social network 56 (93.3%), while the least number of Twitter users.

CONCLUSION: All of our respondents are Internet users, and the largest percentage of respondents (66.7%) use the internet for 2 to 4 hours. The largest number of respondents first accessed the Internet at the age of 13 (21.7%).

KEYWORDS: Internet, addiction, attendants, health care, Foča.

UVOD

Internet zavisnost je psihički poremećaj, koji se manifestuje kao opsesivna želja da se provodi vreme na internetu. Studenti provode mnogo vremena u aktivnostima vezanim za sadržaje na internetu, zanemaruju uobičajene aktivnosti poput druženja, poslovnih obaveza, učenja, kućnih poslova itd, i imaju poteškoće da prekinu internet aktivnosti, čak i kad sami prepoznaju da je vreme za to. Zavisnost od interneta je tema o kojoj se dosta raspravlja u naučnim krugovima i medijima, ali je njen status i dalje nezvaničan. Studenti, zbog sve veće izloženosti internet zavisnosti, predstavljaju jednu

od grupa u populaciji kojoj se mora posvetiti posebna pažnja [1]. Prema podacima Svetske internet-statistike (IWS, 2012), broj korisnika interneta u svetu je blizu dve i po milijarde, što ukazuje da jedna trećina svetske populacije (34%) koristi internet. Istovremeno sa rapidnim širenjem upotrebe interneta otvarao se prostor za različite oblike zloupotrebe, među kojima posebno mesto zauzimaju prekomjerno i nefunkcionalno korišćenje interneta koje za posledicu može imati razvijanje internet-zavisnosti ili poremećaja upotrebe interneta [2].

Cilj ovog rada bio je istražiti internet zavisnosti kod studenata Zdravstvene nege, Medicinskog fakulteta Foča. Specifični ciljevi

Korespondent:

Miljana Kuljić

Kontakt: Selište bb. Bileća 79 230

miljanakuljic94@gmail.com

Mob: +387 66/138-460

istraživanja bili su: ispitati najraniji pristup Internetu među studentima, broj sati provedenih na Internetu i koju društvenu mrežu studenti najčešće upotrebljavaju.

MATERIJAL I METODE

Istraživanje je sprovedeno na Medicinskom fakultetu u Foči u periodu od 07.11. do 09.11.2016. godine sa studentima Zdravstvene nege. Izabrani dizajn studije je studija preseka. Istraživanje je obuhvatilo 60 studenata, prve, druge i treće godine studija koji su u danima sprovođenja studije bili prisutni na nastavi i dobrovoljno pristali da učestvuju u istraživanju. Među ispitanicima je 21 muškarac i 39 žena, uzrasta od 18 do 24 godine. Kao instrument za merenje i procjenu internet zavisnosti korišćen je originalni upitnik specijalno dizajniran za potrebu ovog istraživanja. Za analizu dobijenih podataka korišćen je SPSS - 20 statistički paket.

REZULTATI

U istraživanju je učestvovalo 60 ispitanika od kojih je 21 muškarac (35 %) i 39 žena (65%), uzrasta od 18 do 24 godine, među kojima su najučestaliji bili studenti sa 21 godinom (30%).

Grafikon 1. Uzrastna i polna distribucija ispitanika

Svi naši ispitanici su korisnici Interneta. Najveći procenat ispitanika (66,7%) Internet koristi od 2 do 4 sata, a zatim 21,7% ispitanika više od 5 sati. Samo 11,7% ispitanika koristi Internet 1 sat.

Nisu registrovane razlike u vremenu provedenom na internetu po polu ($p=0,832$).

Grafikon 2. Vrijeme provedeno na internetu

Najveći broj ispitanika prvi put pristupio je Internetu sa 13 godina (21,7%). Najraniji pristup Internetu je sa 10 godina (1,7%) do koj je najstariji pristup Internetu sa 18 godina (3,3%) (Grafikon 3).

Nisu registrovane razlike u vremenu provedenom na internetu po polu ($p=0,832$).

Grafikon 3. Godine prvog pristupa Internetu

Istraživanjem su dobijeni rezultati da najveći broj ispitanika koristi Facebook kao društvenu mrežu 56 (93,3%), dok je najmanje korisnika Twitera 6 (10%) (Grafikon 4).

Grafikon 4. Korišćenje društvenih mreža

DISKUSIJA

Internet kao virtuelna mreža postaje sastavni deo i svakodnevna potreba sve većeg broja njenih korisnika. Međutim, stvoreni su uslovi za formiranje novog poremećaja, koji sa sobom nosi sve one karakteristike disfunkcionalnog ponašanja koje su poznate kada su u pitanju bolesti zavisnosti. Stručnjaci još uvek nisu sigurni kako da nazovu ovu pojavu. U opticaju su razni termini – npr. zavisnost od Interneta (Internet addiction), kompulsivna upotreba Interneta (Compulsive Internet use), patološka upotreba Interneta (Pathological Internet use) i drugi [3]. Prema podacima kompanije EUnet u Srbiji internet svakodnevno koristi oko 1,5 miliona građana, što čini oko 25 % ukupnog stanovništva, dok je evropski prosejak od 50 do 70 % stanovništva koje svakodnevno koristi Internet [4]. Prva istraživanja o rasprostranjenosti i karakteristikama internet zavisnosti vođena su u Americi i Evropi. Istraživanjem prevalencije i karakteristika internet zavisnosti kod britanskih studenata identifikovano je 18,3% internet-zavisnika, 50% studenata u riziku od

razvoja internet zavisnosti, statistički značajnije prisustvo muškog pola u populaciji zavisnika, sa učestalošću upotrebe interneta od 10-15 sati nedeljno, sa izraženim akademskim, socijalnim i ličnim problemima usled upotrebe Interneta. Istraživanje je pokazalo vrlo nizak stepen samopouzdanja i visok stepen socijalnih veza na Internetu kod studenata kod kojih je dijagnostikovana Internet zavisnost. U našem istraživanju svi ispitanici su korisnici Interneta, a najveći procenat ispitanika (66,7%) internet koristi od 2 do 4 sata [5].

U istraživanju učestvovao je 21 muškarac (35 %) i 39 žena (65%). Prema autorki Bugarski (2003) ispitanici muškog pola imaju predominaciju kada je u pitanju sklonost ka dužem boravku na Internetu [3]. Dosadašnja istraživanja nisu dala konačan odgovor na pitanje postojanja polnih razlika u prekomjernoj upotrebi Interneta [6]. Objašnjenje se najčešće nalazi u pretpostavci da su muškarci, generalno gledano, više upućeni na kompjutere i informacione tehnologije u globalu, i samim tim pre stupaju u kontakt sa Internetom. U zemljama sa razvijenim korišćenjem Interneta, žene preuzimaju primat u prekomernom korišćenju Interneta, ali razlika najčešće nije značajna [7]. U našem istraživanju nisu ut-

vrđene razlike prema polu i prekomjernom korišćenju Interneta. U istraživanju u Srbiji koje je provedeno među studentima FON-a u Beogradu i Crnoj Gori u Poslovnoj školi u Podgorici koje je trajalo u periodu od 2011. do 2015. godine uzorku od 238 studenata dolazimo do podataka da najveći broj ispitanika koristi računar 6-8 godina, zatim ispitanici koji koriste računar 3 do 5 godina, 9-11 godina i 12 godina i više [8]. U našem istraživanju najveći broj ispitanika prvi put pristupio je Internetu sa 13 godina (21,7%), a najraniji pristup internetu je sa 10 godina (1,7%) dok je najstariji pristup internetu sa 18 godina (3,3%).

Istraživanje u Osijeku govori da su studenti vrlo aktivni na društvenim mrežama poput Facebooka, Instagrama i Twittera, što je u skladu sa našim rezultatima gdje najveći broj ispitanika koristi Facebook kao društvenu mrežu 56 (93,3%). Studija na 100 švedskih studenata pokazala je da se 85,0 % njih posjećuje Facebook bar jedanput na dan [9].

Budući da Internet zavisnost termin koji je novijeg datuma, možemo samo pretpostaviti da će prekomjeran uticaj Interneta imati uticaj na psihološko, fiziološko, socijalno funkcionisanje osobe.

ZAKLJUČAK

Analizom rezultata našeg istraživanja možemo donijeti sledeće zaključke:

1. Svi naši ispitanici korisnici Interneta.
2. Najveći procenat ispitanika (66,7%) internet koristi od 2 do 4 sata.
3. Najveći broj ispitanika prvi put pristupio je internetu sa 13 godina (21,7%). Najraniji pristup internetu je sa 10 godina (1,7%).
4. Najveći broj ispitanika koristi Facebook kao društvenu mrežu.

LITERATURA

- 1 Internet World Stats (IWS) (2012). Internet usage statistics. Retrieved February 11, 2013. from <http://www.internetworldstats.com>
- 2 Popović-Čitić B, Marković M. Faktorska struktura testa internet-zavisnosti kod učenika starijih razreda osnovnih škola. *Specijalna edukacija i rehabilitacija (Beograd)* 2013; 12(2):179-200.
- 3 Bugarski V. Zavisnost od interneta – na putu ka novoj dijagnostičkoj kategoriji. *e-volucija* 2003;11(2):50-6.
- 4 Čičević J.S, Marjana V. Čubranić Dobrodolac, Nešić M. Upotreba informaciono-komunikacionih tehnologija među studentima. *Godišnjak za psihologiju*. 2013; 10(12):153-170.
- 5 Kovačević-Lepojević M. Pojam i karakteristike internet zavisnosti. *Specijalna edukacija i rehabilitacija*, 2011;10(4), 615-631.
- 6 Rakić-Bajić G. Prekomjerna upotreba Interneta, zadovoljstvo životom i osobine ličnosti. *Suvremena psihologija* 2012; 15(1):119-131.
- 7 Hinić D. Korisnički profil Internet zavisnika u Srbiji. *Psihologija* 2008;41(4):435-453.
- 8 Buha V, Jančić RR, Lečić Cvetković MD, Lečić BR. Analiza ponašanja studenata u globalnoj mreži. *Tehnika* 2016;66(4):613-620.
- 9 Rogina K. Ovisnost o Internetu među studentima Sveučilišta u Osijeku. *Diplomski rad, Osijek*, 2016.